

Closing a Door to a Closet Containing Mothballs on Shabbat

Q We have had problems with moths in a certain closet, so we have put a material that kills moths and their larvae (developing moths) through fumes that are trapped and accumulate inside the closet. If we open the door to the closet, may we close it again on Shabbat, or is that considered killing the moths?

3. תרומת הדשן סי' סד

... אבל בשאין מתכוין, נוכל לומר אפילו אי פסיק רישיה הוא, שרי, דבאיסור דרבנן יש לחלק בין מתכוין גמור לפסיק רישיה ...

1. שולחן ערוך אורח חיים סי' שטז סעי' ט

פרעוש, הנקרא ברגו"ת בלשון ערב, אסור לצודו אלא אם כן הוא על בשרו ועוקצו, ואסור להרגו.

4. ט"ז אורח חיים סי' שטז ס"ק ג

... דהכי קאמר: חדא, דאפילו אם בודאי יש זכובים, לא קרוי ניצוד, כמו דבורים. ועוד, אפילו אם תאמר דבודאי הוה פסיק רישיה ואסור, מכל מקום בספק אם יש שם זכובים, יש להתיר, דשם אין פסיק רישיה, כי זה הוה ספק פסיק רישיה, והוה דבר שלא במתכוין, ומותר כמו בכורת היכא דלא הוה פסיק רישיה, כגון שיש נקב קטן כמו שכתבנו לעיל, הכא נמי אין פסיק רישיה בודאי, כי אפשר שאין שם זכובים וזה היא כמו במקום דלא הוה פסיק רישיה, דמותר שלא במתכוין, כך נראה לי לישב דברי הטור על נכון

2. שו"ת שבות יעקב חלק ב סי' מה

שאלת עוד, וזה לשונו: "שמעתי מפי גדול אחד דמותר להעמיד סם המות לזכובים בשבת ... וראיתו ממה שפסק בשולחן ערוך חושן משפט סימן שצ"ג סעי' ב דבהזקא בהמת חבירו באכילת פירותיו, דפטור, דהוי לה שלא תאכל, אם כן הוא הדין כאן דאינו חייב משום נטילת נשמה" ... **תשובה:** הנה בודאי דברים אלו שדימה גדול אחד בכח המדמה נשתקע ולא נאמר ... דמה ענין איסורא להזיק ממון, דבהזיק ממון סבירי לן גרמא בניזקין פטור מלשלם כל היכא שהזיקא אינה נעשה מיד ואפשר להנצל ממכה ואינה עושה בידים, כמבואר בחושן משפט סי' שפ"ו, מה שאין כן באיסור שבת דחמירי, דאסור לגרום איסור נטילת נשמה, וכי האי גוונא. ואם אנו רוצין לקיים דברי הגדול הנ"ל, היה אפשר לקיים אותו שלא מטעמו ולתלות היתרא כמו שכתב המרדכי בפרק כל כתבי שכתב, וזה לשונו: "ושאר כל המזיקין וכו' וכתב ר"ת דהוא הדין פרעוש וכיוצא בהן, מותר להרגם. וטעמא משום דסבר כר' שמעון דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה, ומשום צערא שרי לכתחלה, מידי דהוי אמפיה מורסא וכיבוי גחלת שלא יזוקו בה" עד כאן לשונו. אף דלא נעלם ממני דברים הם ההולקים ונקמטין להומרא כמבואר בטור ובית יוסף באורח חיים סי' שי"ו, מכל מקום יש לומר היינו דוקא להרגן בידים, אבל גרמא בעלמא לכולי עלמא שרי. וגדולה מזו, נחש ועקרב דורסין לפי תומו וכן ברוק שלפנינו דורסין לפי תומו משום מאיסותא, אם כן הוא הדין דיש להתיר משום צערא היכא שיש יתושין הרבה שמצערין לו. ומהאי טעמא היה נראה לי להתיר היכא שעכברים מצויין, דמזקי ומצערין, שמותר להניח לפניהם סם הממית אותן